

Penetrující poranění hypogastria - psychologické aspekty při zásahu ZZS

(nonhelping bystanders)

Mgr. Tibor A. Brečka

doktorand KTF UK; externí odborný asistent KLHO FBMI ČVUT, duchovní ve spec.sl. CČSH

Bc. Veronika K. Netušilová, MBA

ÚS ZZS Středočeský kraj, výjezdová skupina Hostivice; pracoviště krizové připravenosti ZZS SČK.

výjezd ZZS

Výzva:

10/2011, 02:24h, muž 36 let,

Indikace k výjezdu: bolesti břicha,

Poznámka: krvácí z břicha i ruky

Střední Čechy

ZOS volá 9letá dívka

situace na místě

○ Situace na místě:

- Zahrada, očividně probíhá rodinná oslava s grilováním a alkoholem.
- Odhadem na místě asi 20 dospělých osob, neurčený počet dětí.
- Dospělí jsou striktně rozděleni do dvou skupin:
 - každá stojí na jedné straně zahrady
 - poškozený muž sedí na židli uprostřed v úlevové poloze.

výjezd ZZS - anamnéza

- AA: neznámá
- FA: není
- OA: s ničím se neléčí, pouze před několika měsíci střelné zranění LHK
- NO: dnes v noci na rodinné oslavě krájel maso, uklouznul, upadnul na nůž, zranil se na břicho.

Na pád si pamatuje, v bezvědomí nebyl, vertigo neguje.

Nůž v ráně není.

Zdroj: ZP MV

● ● ● | výjezd ZZS - vyšetření

○ St.P.:

pacient sedí, při vědomí, orientovaný, spolupráce zhoršená – odmítá ošetření, edukován a po té vyšetřen lékařem RV. KP kompenzovaný, TK128/105, AS zrychlená pravidelná 89/min, poslechově bez fenoménů, tachyventilace 24/min, SpO2 98%, NACA III, GSC 15. Alkohol neguje.

V oblasti pravého hypogastria: 2x krvácivá rána cca 3 a 1,5 cm, zasahuje přes spodní vrstvy kůže (vazivo) – vulnus punctum - okolí ran mírně zarudlé.

Druhé řezné poranění PHK předloktí, povrchová, cca 6 cm. Udává bolest – 8 dle Nortonové.

výjezd ZZS - terapie

Th. :

FR 1/1 500 ml, i.v. kanyla G18 LHK předloktí,
Novalgin i.v. 1 amp.

toileta rány předloktí, sterilní krytí ran v břiše, znehybnění.

Při aplikaci i.v. kanyly krátkodobá ztráta vědomí, udává nevolnost (reakce na krev).

Transport do ZZ vleže bez komplikací, na monitoru FF.

Dg: bodná rána / poranění trupu T091

Pozn: pacient celou dobu ošetření a transportu oslovuje sestru „Matko Terezo – zachraň mě“ a odmítá pustit její ruku

● ● ● | experiment

<u>Počet přítomných</u>	<u>Pravděpodobnost poskytnutí pomoci</u>	<u>Doba prodlevy</u>
•1 osoba	•85 %	•52 sec
•2 osoby	•62 %	•93 sec
•5 osob	•31 %	•166 sec

bystanders....

- B. Latane a J. M. Darley „nonhelping bystander“

Jednoduše řečeno: *existuje nepřímá úměra mezi počtem lidí u události a šancí, že jimi bude poskytnuta pomoc.*

Čím více lidí u události, tím menší šance, že někdo z nich pomůže.

co se podílí na fenoménu...

○ Situační faktory:

- Jednoznačnost nouze
- Čas a místo události
- Počet a chování ostatních přítomných
- Charakteristiky (atraktivita) oběti
- Nebezpečnost poskytnutí pomoci

○ Osobnostní faktory:

- Momentální vyladění
- Empatie (x lhostejnost)
- Zvnitřnění morálních norem
- Odhad vlastní kompetence

analýza

- Lidé neučinili nic, protože
 - negativní emoce na místě činu
 - averze vůči oběti
 - specifické kulturní normy
 - obava o osobní bezpečnost (riziko eskalace konfliktu)
 - velký počet lidí na místě
 - neměli potřebné znalosti/dovednosti (mobil, č. 112, etc...)
 - možné obavy z negativních následků...
 - pro některé z nich to nebylo „jejich“ území

kdy pomáháme...

- žádné negativní následky
- sám svědkem případu, kdy někdo nezištně poskytl pomoc druhému
- sympatie či přímá odpovědnost
- určitý skill/know-how
- pocity viny z minulých událostí

Čírtková 2000

prevence

- Stále posilovat informovanost občanů
 - jak a kdy volat tísňové linky
 - omezovat negativní očekávání
 - snižovat obavy
 - posilovat kompetence
 - v neposlední řadě oceňovat ty, kteří se zachovají správně (vždy).
 - ...a co aktuální mediální obraz ZZS?
 - ...jaký má vliv na práci záchranářů?

použitá literatura a jiné zdroje

- BREČKA T.A.: *Nonhelping bystander*, Psychosociální aspekty při zásahu záchranných složek, FVZ UO, Hradec Králové 2009
- BROWN, A. *Accident and Emergency Diagnosis and Management*. UK, Oxford : Butterworth-Heinemann, Linacre House & Jordan Hill, 1992.
- ČÍRTKOVÁ L. : *Policejní psychologie*, Portál, Praha 2000, ISBN 80-7178-475-3.
- ČÍRTKOVÁ L.: *Policejní psychologie*, nakl. A. Čeněk, Plzeň 2006, ISBN 80-86898-73-3.
- DRÁBKOVÁ, J. *Akutní stavy v první linii*, Graga Praha 1997, ISBN 80-7169-238-7
- ERNTOLOVÁ, F. – MUCHA, J. *Přednemocniční neodkladná péče*, NCO NZO Brno 2006, ISBN 80-7013-379-1
- IVATURY R. - CAYTEN O.: *Penetrating Trauma*. USA, Baltimore : Williams & Wilkins, 1996.
- JENSEN, J.L.: *Paramedic Clinical Decision Making*, USA: University of Halifax 2010, s. 126

děkujeme za pozornost

Sometimes...
... there *IS* such a thing as a stupid question.